

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 544/2014-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť P. B., zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Čurillom, Advokátska kancelária, Hlavná 11, Prešov, vo veci namietaného porušenia jej základného práva garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 7 C 82/2006 z 19. júna 2013, ako aj rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16 Co 210/2013 zo 16. decembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. augusta 2014 doručená sťažnosť P. B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“)

sp. zn. 7 C 82/2006 z 19. júna 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“), ako aj rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 16 Co 210/2013 zo 16. decembra 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

2. *Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla: «Na Okresnom súde Prešov je pod sp. zn. 7C 82/2006 vedená právna vec žalobcu P. B... a spol., právne zastúpení JUDr. Petrom Čurillom, proti žalovanej Z. B. právne zastúpená JUDr. J. P., o zaplatenie 77.433,88 EUR s príslušenstvom.*

Rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 19.6.2013 č. k. 7C/82/2006-321 bol žalobný návrh zamietnutý s tým, že súd o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, obdobne ako aj o trovách štátu. Súd zároveň zastavil konanie o návrhu žalovanej na zrušenie predbežného opatrenia a zrušil uznesenie Okresného súdu Prešov č. k. 7C/82/2006 ...

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote žalobcovia podali odvolanie... Rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 16.12.2013, č. k. 16Co 210/2013-358, 16Co 211/2013 bol prvostupňový rozsudok vo výroku, ktorým súd žalobu zamietol, potvrdený s tým, že o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že samotná práceneschopnosť žalobkyne, hoc táto bola riadne ospravedlnená a táto výslovne požadovala, aby súd v pojednávaní nekonal a pojednávanie odročil, nie je samo o sebe dôvodom pre odročenie pojednávania, nakoľko žalobkyňa nepreukázala vyjadrením od ošetrojúceho lekára, aby jej zdravotný stav neumožnil zúčastniť sa pojednávania.

V ďalšom súd poukázal na tú skutočnosť, že prvostupňový súd v súlade s ustanovením § 132 Občianskeho súdneho poriadku, hodnotil dôkazy jednotlivo podľa svojej úvahy v ich vzájomnej súvislosti a k vykonaným dôkazom prijal jasné hodnotiace úsudky a právne závery, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil. V ďalšom odvolací súd zdôraznil, že bol viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvého stupňa majúci za to, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne. ...

Úvodom je potrebné poukázať na tú skutočnosť, že vyššie špecifikovanými právoplatnými a vykonateľnými rozhodnutiami súdov, podľa názoru mandantky, bol porušený zákon a ochrana jej práv a zákonom chránených záujmov zakotvených, či už

v Ústave Slovenskej republiky, resp. v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd. ...

Predovšetkým si dovoľujeme poukázať na tú skutočnosť, že postupom prvostupňového, ale aj odvolacieho súdu bola žalobcom odňatá možnosť konať pred súdom. V tejto súvislosti opätovne zdôrazňujeme tú skutočnosť, že žalobcovia riadne ospravedlnili svoju neúčast' na pojednávaní konanom dňa 05.06.2013 a výslovne žiadali toto pojednávanie odročiť. ...

Predovšetkým vo vzťahu k výkladu... Občianskeho súdneho poriadku je potrebné poukázať na tú skutočnosť, že žalobkyňa predložila doklad ošetrujúceho lekára o tom, že nie je práceschopná. Máme za to, že uvedený doklad je už sám o sebe dôkazom o tom, že táto nie je schopná bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania. To na rozdiel od prípadu, až by žalobkyňa predložila doklad o momentálnej indispozícii s poukazom na svoj zdravotný stav, pričom práve súčasťou takéhoto dokladu ošetrujúceho lekára by musela byť kumulatívne naplnená podmienka preukázania naplnenia hmotnoprávneho predpokladu zadefinovaného v ustanovení § 119 ods. 3 veta druhá Občianskeho súdneho poriadku.

Po stránke formálnej, samotné rozhodnutie odvolacieho súdu, teda Krajského súdu v Prešove zo dňa 16.12.2013, č. k. 16Co 210/2013-358, 16Co 211/2013 je nepreskúmateľné.

Pokiaľ sa odvolací súd siahodlho zaoberá otázkou predpokladov pre možnosť odročenia pojednávania vychádzajúc z dikcie ustanovenia § 101 a § 119 Občianskeho súdneho poriadku, vo vzťahu k samotnému odôvodneniu potvrdzujúceho rozhodnutia sa obmedzuje na konštatáciu, že prvostupňový súd riadne zistil skutkový stav a dôvody odvolania žalobcov nie sú dôvodné a rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne.

I pre samotné písomné vyhotovenie rozhodnutia odvolacieho súdu platia primerane ustanovenia § 152 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku, konkrétne dikcia ustanovenia § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. ...

Vo vzťahu k citovanej právnej úprave opätovne poukazujeme na nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj na absolútne absenciu akéhokoľvek právneho zdôvodnenia potvrdzujúceho rozhodnutia vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvého stupňa.

Na tejto skutočnosti nič nemení ani to, že odvolací súd v konečnom dôsledku poukazuje formálne na dikciu ustanovenia § 132 Občianskeho súdneho poriadku.

V ďalšom je potrebné zdôrazniť, že prvostupňový súd nevykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie vo veci samej, v dôsledku čoho dospel k nesprávnym právnym záverom. V rozpore s právnou úpravou a ustálenou súdnou praxou neodstránil rozpory medzi posudkami znalcov z odboru písomoznalctva, odvetvie ručné písmo. ...

V tejto súvislosti zdôrazňujeme, že uvedený listinný dôkaz je potrebné hodnotiť v rámci dokazovania v kontexte ďalších vykonaných dôkazov, a to predovšetkým v kontexte s výpoveďami svedkov, ktorí jednoznačne potvrdili nespornú existenciu zmluvno-záväzkového právneho vzťahu ... Títo svedkovia jednoznačne a nesporne popísali okolnosti vzniku „potvrdenia o uznaní pohľadávky“. V ďalšom nemožno opomenúť, že i závery znaleckého dokazovania vykonaného Ústavom súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline nezbavovali súdy (predovšetkým prvostupňový súd) povinnosti vykonať dokazovanie v rozsahu potrebnom pre rozhodnutie vo veci samej. Na dôvažok, keď takéto dokazovanie bolo jednoznačne zo strany žalobcov navrhované a zo strany súdu v konečnom dôsledku opomenuté.

V tejto súvislosti zdôrazňujeme, že samotná existencia zmluvno-záväzkového právneho vzťahu založeného zmluvou o pôžičke bola nesporná z výpovede svedkov, pričom strana žalobcu preukázala existenciu takéhoto zmluvno-záväzkového právneho vzťahu príslušnými listinnými podkladmi, vykonaním jednotlivých platieb, výbermi z účtov, dokladmi o zakúpení bytového zariadenia a podobne. Pokiaľ je zmluva o pôžičke tzv. faktickým právnym úkonom, je právne irelevantné, či zo strany žalovanej, resp. jej toho času už nebohého manžela, došlo, či nedošlo k uznaní pohľadávky žalobcov formou písomnou. S touto otázkou sa nevyporiadal ani prvostupňový súd a absolútne sa touto otázkou odvolací súd ani len nezaoberal...

Máme za to, že vyššie špecifikované práva každého občana Slovenskej republiky na spravodlivé konanie v sebe kumulujú i právo na spravodlivé rozhodnutie.

Máme za to, že vyššie špecifikované rozhodnutie Okresného súdu Prešov zo dňa 19.06.2013, sp. zn. 7C 82/2006-321 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 16.12.2013, sp. zn. 16Co 210/2013-358; 16Co 211/2013 je v príkrom rozpore s uvedenými zásadami na spravodlivé konanie, či už po stránke formálnej, resp. materiálno-právnej,

kedy súdy nevykonali napriek návrhom účastníka konania dôkazy potrebné pre spravodlivé rozhodnutie vo veci samej, čím porušili základné ľudské práva žalobkyne. ...

S poukazom na uvedené dôvody a právne hodnotenie sme podaním zo dňa 8.03.2014 podali generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky podnet na podanie mimoriadneho dovolania proti rozhodnutiu Okresného súdu Prešov zo dňa 19.6.2013, č. k. 7C 82/2006-321 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 16.12.2013, č. k. 16Co 210/2013-358. Krajská prokuratúra Prešov podaním zo dňa 13.06.2014, sp. zn. Kc 105/14/7700-5 po právnom zhodnotení predmetnej právnej veci vyslovila názor, že považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za zákonné a samotný podnet na podanie mimoriadneho dovolania za nedôvodný.

Mandantka po oboznámení sa s predmetným rozhodnutím, uvedené pokladá za neobjektívne a... ním prezentovan[ý] právny názor pokladá za neobjektívny a nezákonný. V podaní, ktoré je prílohou vyslovuje vážne pochybnosti o objektívnosti pracovníkov príslušných štátnych orgánov.»

3. Sťažovateľka v závere navrhla, aby ústavný súd rozhodol, že „rozhodnutím Okresného súdu Prešov zo dňa 19.6.2013, č. k. 7C 86/2006-321 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 16.12.2013, č. k. 16Co 210/2013-358 došlo k porušeniu Ústavných práv a práv vyplývajúcich Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd P. B.“. Rovnako navrhla, aby ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

5. V úvode ústavný súd poznamenáva, že sťažnosť neobsahuje všetky zákonom predpísané náležitosti v zmysle § 20 ods. 1 a § 50 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde. Sťažnosť neobsahuje (ani v petite, ani v obsahu sťažnosti) explicitné označenie základného práva alebo slobody, ktoré malo byť porušené. Z obsahu sťažnosti (nie však z petitu) je možné implicitne vyvodiť, že sťažovateľka sa domáha ochrany základného práva v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ustálil ako referenčné normy čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

6. Uvedený nedostatok sťažnosti by už sám osebe bol dôvodom na odmietnutie sťažnosti v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí.

7. Aj napriek uvedenému však ústavný súd s prihliadnutím na požiadavku materiálneho chápania ochrany základných práv a slobôd pristúpil v rámci predbežného prerokovania sťažnosti k jej preskúmaniu z pohľadu možnej existencie ďalších dôvodov, ktoré by mali za následok jej odmietnutie v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu práv sťažovateľky napadnutým rozsudkom okresného súdu

8. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („*ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd*“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

9. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (porov. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (porov. I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

10. Sťažovateľka sťažnosťou napáda rozsudok okresného súdu. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka využila svoje právo podať proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

K namietanému porušeniu práv sťažovateľky napadnutým rozsudkom krajského súdu

11. V úvode ústavný súd uvádza, že zo sťažnosti, z priložených príloh, ako aj zo zistení ústavného súdu vyplýva, že napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 9. januára 2014.

12. Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

13. Ústavný súd sa na tomto mieste musí vysporiadať s relevantnou otázkou, či sťažnosť smerujúca voči napadnutému rozsudku krajského súdu nie je podaná oneskorene.

14. Sťažovateľka odvíja zachovanie zákonnej dvojmesačnej lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu v zmysle § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde od doručenia oznámenia o vybavení podnetu na podanie mimoriadneho dovolania z 13. júna 2014 zo strany Krajskej prokuratúry v Prešove.

15. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (porov. napr. I. ÚS 67/02, II. ÚS 605/2013, II. ÚS 1/2014) mimoriadne opravné prostriedky, ktoré sťažovateľ nemôže uplatniť osobne, nemožno považovať za účinné právne prostriedky nápravy, ktoré sú mu priamo dostupné. Na rozdiel od dovolania, ktoré má neúspešný účastník konania priamo k dispozícii (môže ho sám podať), na podanie mimoriadneho dovolania je oprávnený iba generálny prokurátor Slovenskej republiky. Samotný podnet na podanie mimoriadneho dovolania nie je teda iným právnym prostriedkom, ktorý je sťažovateľ v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde povinný vyčerpať na ochranu svojich základných práv alebo slobôd pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

16. Na plynutie lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde nemá vplyv doručenie upovedomenia o odložení podnetu na podanie mimoriadneho dovolania, ale rozhodujúci je deň právoplatnosti napadnutého rozsudku krajského súdu, resp. deň, kedy sa sťažovateľka mohla o tomto napadnutom rozsudku krajského súdu dozvedieť. Napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 9. januára 2014. Sťažovateľka bola oprávnená podať proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažnosť ústavnému súdu najneskôr 10. marca 2014 (pondelok). Sťažovateľka podala sťažnosť (podaná na poštovú prepravu) ústavnému súdu 5. augusta 2014, z čoho nepochybne vyplýva, že sťažnosť nepodala v zákonnej dvojmesačnej lehote predpokladanej § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

17. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. septembra 2014